

УКРАЇНСЬКА МОВА В ДОСЛІДЖЕННЯХ НАУКОВЦІВ КАФЕДРИ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ольга Албул, Оксана Лазор

Анотація: У статті йдеться про україніку як галузь наукових зацікавлень славістів-мовознавців Львівського національного університету імені Івана Франка. Їх формування та розвиток простежено на підставі огляду праць, що опубліковані в період після Другої світової війни.

Ключові слова: славістика, україніка, мовознавство, Львівський національний університет.

Від середини XIX ст. розвиток слов'янознавства у Львові був тісно пов'язаний з функціонуванням двох університетських славістичних кафедр – кафедри польської мови і літератури (з 1825 р.) та української (руської) мови і літератури (з 1848 р.). З початку 1888 р. у Львівському університеті почала функціонувати ще й окрема кафедра слов'янської філології, яку називали тоді “Заклад порівняльної філології слов'янських мов, літератур і мистецтва”. Антоні Каліна (згодом перший її завідувач, якщо використовувати сучасну термінологію) ще наприкінці 70-х років XIX ст. мотивував необхідність створення подібної одиниці тим, що на кафедрах польської та української філології слов'янські мови згадували лише принагідно, час від часу, а існування окремої структури дозволило б їх систематичне викладання та наукове вивчення. Це, в свою чергу, повинно було позитивно відбитися як на політичній, так і на інтелектуальній сфері, бо в такий спосіб університет отримував змогу впливати на сусідні слов'янські країни (Галенко 2004).

Протягом п'яти десятиліть з моменту створення кафедри слов'янської філології з нею була пов'язана доля таких відомих науковців-славістів, як уже згаданий Антоні Каліна, як Адам Антоні Кринський, Александр Брюкнер, Тадеуш Лер-Сплавінський, Вітольд Ташицький, Здіслав Штібер, Єжи Курилович, Іларіон Свенціцький та ін. Коло їх наукових зацікавлень було доволі широким: тогочасний стан слов'янських мов, їх історія, слов'янські міжмовні контакти, слов'янська діалектологія, порівняльно-історичні дослідження слов'янських мов тощо.

Свої лінгвістичні дослідження згадані науковці здійснювали передусім на матеріалі західно- та південнослов'янських мов. Однак хочемо відзначити, що й мова українського народу не залишилася поза їхньою увагою. Українська тема виразно прозвучала

у науковій та педагогічній діяльності Т. Лера-Сплавінського, який протягом семи років (з 1922 р. по 1929 р.) очолював кафедру слов'янської філології та, за сумісництвом, кафедру польської мови, В. Ташицького, З. Штібера та І. Свенціцького (Галенко 1995). Після подій 1939 р. та відновлення у 1944 р. радянського режиму на західноукраїнських землях чимало славістів, в т. ч. університетських, виїхало зі Львова. Інші були репресовані або позбавлені можливості займатися наукою. Ті, які продовжили працювати, були змушені пристосовуватися до нових умов.

Унаслідок певної реорганізації на філологічному факультеті Львівського університету відкрили відділ слов'янської філології, на якому функціонували дві кафедри – слов'янських мов та слов'янських літератур. У 1948 р. їх об'єднано в одну – кафедру слов'янської філології, яку до 1950 р. очолював професор І. Свенціцький, якому львівська славістика, в тому числі мовознавча, завдячує збереженням, наскільки це було можливо в ті часи, своїх наукових традицій (Чорній 2002).

На підставі короткого огляду праць науковців кафедри слов'янської філології Львівського університету, що опубліковані в період після Другої світової війни, маємо на меті у цьому повідомленні простежити розвиток однієї з них – традиції дослідження ними української мови.

Почнемо свій огляд з праць видатного науковця-енциклопедиста, професора І. Свенціцького (1876–1956). Статті та монографії з української діалектології, історії української мови становлять вагомий частину багатогранного наукового доробку вченого, який розпочав свій шлях у славістиці саме з дослідження питань української діалектології. Найбільш плідно у цьому плані І. Свенціцький працював у період до Другої світової війни. У цей час вийшли друком такі його праці, як “Бойківський говір села Бітля»” (Свенціцький 1913), “Основи науки про мову українську” (Свенціцький 1917) ⁷ (зазначимо принагідно, що праця опублікована у Києві, куди І. Свенціцького інтернували після закриття Львівського університету під час Першої світової війни), “Нариси з історії української мови” (Свенціцький 1920) та ін.

У повоєнний час науковець активно досліджував мову пам'яток письменства. Варто згадати його студії “Нариси про мову пам'яток староруського письменства XI віку” (Свенціцький 1948), “Мова Галицько-Волинського літопису” (Свенціцький 1949), “Мова пам'яток письменства із різних говіркових територій Русі” (Свенціцький 1953). Кілька праць професора з'явилися друком вже після його смерті –

⁷ Зазначену працю опубліковано у Києві, куди І. Свенціцького інтернували після закриття Львівського університету під час Першої світової війни.

“Питання про світський характер староруського письменства і його мови” (Свенціцький 1958), “Правопис рукописів староруської доби” (Свенціцький 1958а), “Елементи живої народної мови в пам’ятках української літературної мови у XIV–XVII сторіччях” (Свенціцький 1958), “Мова староруських творів світського змісту X–XIII ст.” (Свенціцький 1963).

Важливо відзначити, що, на думку наших сучасників, мовознавча україніка І. Свенціцького не втратила своєї наукової цінності також у наші дні. Як зазначено в одній із публікацій Дмитра Гринчишина, що вміщена у збірнику наукових праць з нагоди 125-річчя з дня народження І. Свенціцького, праці видатного науковця “використовують при вивченні діалектології та історії української мови, при палеографічному описі багатьох українських писемних пам’яток раннього періоду” (Гринчишин 2004:65). На думку Уляни Добосевич, питання історичного розвитку української мови в І.Свенціцького набули своєрідного трактування, оскільки спостереження над багатим мовним матеріалом писемних документів минулих століть, зіставлення його з пам’ятками мистецтва, роздуми над перебігом історичних подій дали йому змогу витворити власну концепцію еволюції української мови (Добосевич 2004:72).

З 1945 р. по 1971 р. з кафедрою слов’янської філології Львівського університету була пов’язана наукова та навчальна діяльність професора Михайла Онишкевича (1906–1971) – знаного полоніста, дослідника слов’янських діалектів та міжслов’янських мовних контактів. Зазначимо принагідно, що цей талановитий учений здобував освіту на кафедрі української філології і, як її студент мав можливість відвідувати семінар з польської мови професора Г. Гернера та семінар з польської літератури професора В. Брунальського (Захлюпана 2006). Цей факт, на нашу думку, сприяв не лише тому, що вже як дипломований фахівець М. Онишкевич зміг обійняти посаду викладача славістичної кафедри, а й успішному захисту двох дисертацій: кандидатської, написаної переважно на польському матеріалі (“Звуки польської мови XII–XVI ст.”, 1948), і докторської, написаної на матеріалі мови української (“Нариси з лексикографії та лексикології Бойківщини за даними словника бойківського діалекту”, 1967).

Вивченню бойківського діалекту, в якому збереглися мовні факти, не відомі іншим говіркам та українській літературній мові, дослідник присвятив понад двадцять років свого життя. Копітка праця над матеріалами діалектологічних експедицій до 220-ти населених пунктів, у більшості з яких М. Онишкевич брав безпосередню участь, над даними діалектологічних словничків, фольклорно-етнографічними записами вилилася у ґрунтовну лексикографічну працю – “Словник бойківських говірок”, яка, на жаль, побачила світ вже

після смерті свого автора – у 1984 р.

“Словник”, у який увійшли 17 тисяч слів на позначення ступенів спорідненості і форм співжиття людей, слова зі сфери побуту, сільськогосподарського виробництва, ремесел, промислів, звичаїв, обрядів, релігії та міфології, мистецтва, освіти й культури, за своїм типом є перекладним, бо діалектні слова витлумачено тут літературним відповідником, а в разі його відсутності – описово, з невеликою енциклопедичною довідкою або цитатою з писемного джерела. Таким чином, “Словник” побудований на глибоких, теоретично обґрунтованих лексикографічних засадах, і в цьому його безперечна цінність. Зазначені засади поглиблено при підготовці “Словника” до друку. Над цим працювала група співробітників Інституту мовознавства імені О. О. Потебні АН України. Шкода лише, що така унікальна праця видана надзвичайно малим тиражем (800 примірників), що одразу зробило її бібліографічним раритетом.

У період після Другої світової війни мовознавці кафедри слов'янської філології активно використовували дані української мови в своїх дослідженнях зіставного характеру. Так, Гаврило Шило (1910–1988), який з 1944 р. по 1951 р. викладав на кафедрі слов'янської філології старослов'янську мову, захистив кандидатську дисертацію “Палатограми українських звуків в порівнянні з палатограмами звуків інших слов'янських мов і система фонем української мови” (1946 р.). У подальшому науковець плідно займався дослідженням українських діалектів⁸ і 1961 року захистив докторську дисертацію про південно-західні говірки України (Шило 1961).

У кандидатській дисертації Миколи Пушкаря (1894–1988), який виховав не одне покоління богемістів, явища формування звукового складу української мови досліджено на широкому слов'янському фоні. Тема дисертації – “Наймолодша палаталізація приголосних в українській мові в порівнянні з іншими слов'янськими мовами” (1949). У доробку вченого є ще кілька зіставних студій, виконаних з використанням українського мовного матеріалу. Згадаємо, зокрема, публікації “Називний–знахідний однини на -я (-а) в іменників середнього роду на -ію-основ у мовах українській та словацькій” (Пушкар 1961) та “Дія аналогії в українському і чеському дієслові” (Пушкар 1964).

Зіставні дослідження окремих явищ української та серболужицьких мов посідають значне місце в науковому доробку визначного славіста, засновника львівської школи сорабістики, довголітнього завідувача кафедри слов'янської філології професора Костянтина Трофимовича (1923–1993). У 1960 р. він опублікував статтю “Категорія особи і

⁸ У біобібліографічному покажчику “Вчені кафедри слов'янської філології” (Львів, 1998) зафіксовано сім праць Г.Шила, присвячених питанням української діалектології.

живих істот у лужицькій відміні в порівнянні з сусідніми слов'янськими мовами” (Трофимович 1960:52–57) та видав посібник “Практикум з порівняльної граматики слов'янських мов” (Трофимович 1960а), у якому відобразив найголовніші процеси праслов'янської мови та характерні фонетичні риси всіх живих слов'янських мов, в тому числі української, верхньо- та нижньолужицької.

Науковий доробок викладачів кафедри слов'янської філології молодшого і наймолодшого поколінь свідчить, що українська мова, як об'єкт окремих досліджень, належить також до кола їхніх наукових зацікавлень, а український мовний матеріал вони активно використовують у зіставних студіях.

Так, дослідженню фрагментів української мовної картини світу присвячені публікації (Лобур 1996; Лобур 1997) Надії Лобур (нар. 1965 р.). Український матеріал поряд з даними інших слов'янських мов залучено у її кандидатській дисертації “Антропометрична метафора у мовній картині світу: типологічна модель (на матеріалі української і чеської мов)” (1997).

Надзвичайно активно в тому числі в галузі української ономастики працює молодий науковець-богеміст Любов Осташ (нар. 1977 р.). У її доробку понад двадцять досліджень, що виконані самостійно та у співпраці з Романом Остаšem. Серед них хочемо згадати розвідки про власні особові імена в антропонімії Бойківщини, Наддністрянщини, їхню деривацію та динаміку, про українські прізвища в світлі історичної антропонімії, освоєння християнських особових імен в українській мові, нові тенденції у функціонуванні власних особових імен в Україні та ін. (Осташ 1996; Осташ 1996а; Осташ 1996б; Осташ 2005). Працюючи над кандидатською дисертацією з чеської антропонімії, Л. Осташ опублікувала результати зіставного дослідження українського та чеського антропоніміконів Осташ 2000; Осташ 2001; Осташ 2001а; Осташ 2001б). Про освоєння запозичень у болгарській та українській мовах (Сорока 2008) писала Ольга Сорока (нар. 1979 р.).

На кафедрі слов'янської філології Львівського університету до утворення у 2004 р. кафедри польської філології працювала знана сьогодні полоністка, завідувач кафедри польської філології доцент Алла Кравчук. У її науковому доробку знаходимо ряд статей, присвячених зіставному дослідженню польської та української фразеології (Кравчук 1998; Кравчук 1998а; Кравчук 1999; Кравчук 2000; Кравчук 2000а; Кравчук 2003–2004).

У деяких дослідженнях славістів-мовознавців Львівського університету використано факти трьох і більше слов'янських мов (Албул, Лобур 2002; Албул, Сорока 2005; Ярмолюк, Лазор 1997).

Необхідно згадати ще один напрям діяльності членів кафедри слов'янської

філології, інспірований навчальними та практичними потребами: укладання перекладних словників, розмовників, посібників з української мови для іноземців.

Одним з найбільших наукових досягнень К. Трофимовича, якого ми вже згадували вище, сьогодні вважають “Українсько-верхньолужицький словник” – на превеликий жаль, останню наукову публікацію професора (Трофимович 1993). Готуючи до друку це лексикографічне джерело, упорядник сподівався, що його будуть використовувати не лише у Львівському університеті, де верхньолужицька мова стала предметом глибоко наукового дослідження та навчальною дисципліною, а й в інших університетах України. Нині “Українсько-верхньолужицький словник” К. Трофимовича успішно використовують у Києві, Харкові, Ужгороді. Належну оцінку це видання отримало у Лужиці (Faßke 1993), інтерес до нього був і є у провідних університетах Росії та Білорусі тощо (Моторный 1995).

У 1994 р. у Львові вийшов друком “Українсько-болгарський розмовник” (Терлак, Ярмолюк, Панько 1994), одним з укладачів якого був Микола Ярмолюк (нар. 1955 р.) – на той час викладач болгарської мови. Розмовник призначений для широкого кола осіб, котрі збираються у ділову чи туристичну подорож до Болгарії. Його можна з успіхом використовувати також з навчальною метою у вищих навчальних закладах – для розвитку навиків усного мовлення, для складання діалогів тощо. Але потреба у таких посібниках існує постійно, з розвитком суспільства і мови необхідно оновлювати лексику і фразеологію, вводити нові теми тощо. Тому логічним продовженням згаданого розмовника можна вважати “Українсько-болгарський розмовник і словник” (Сокіл, Сорока 2011), в укладанні якого взяла участь молода болгаристка О. Сорока, яка зараз працює лектором української мови в Софійському університеті. Посібник отримав позитивні відгуки в Болгарії та Україні.

У 2008 р. оригінальні тексти для розвитку і вдосконалення усного українського мовлення видала окремою книгою (Адаменко 2008) викладач кафедри слов'янської філології Львівського університету, а тепер лектор, в тому числі української мови, Геттингенського університету Світлана Адаменко (нар. 1973 р.). До кожного з текстів посібника автор додала українсько-німецький активний словник.

Таким чином, зроблений нами короткий огляд засвідчує, що викладачі кафедри слов'янської філології Львівського університету протягом усього періоду її функціонування не обмежують своїх наукових зацікавлень лише тими мовами, які викладають. На наш погляд, особливу вагу для розвитку мовознавчої україністики мають і матимуть численні дослідження окремих явищ української мови у зіставленні з іншими слов'янськими мовами. Саме це дозволяє виявляти спільне та відмінне на різних рівнях зіставляваних мов.

Література

- Адаменко 2008:** Адаменко, С. Мандри: Матеріали до вивчення курсу сучасної української мови як іноземної. Львів, 2008, 112.
- Албул, Лобур 2002:** Албул, О., Лобур, Н. Метафоризація назв птахів (на матеріалі української, чеської, серболужицької мов). – В: Питання сорабістики = Prašenija sorabistiki. IX Міжнародний сорабістичний семінар. Львів, 2002, 275–285;
- Албул, Сорока 2005:** Албул, О., Сорока, О. Граматичне освоєння запозичених іменників у верхньолужицькій, українській та болгарській мовах (на прикладі категорії роду). – В: Проблеми сорабістики = Prašenija sorabistiki. X Міжнародний сорабістичний семінар. Львів, 2005, 175–179;
- Галенко 1995:** Галенко, І. Українська тема в науково-педагогічній діяльності Тадеуша Лера-Сплавінського. – В: Українська філологія: Діяльність і перспективи. Львів, 1995, 129–135.
- Галенко 2004:** Галенко, І. Мовознавча славістика у Львівському університеті. – В: Проблеми слов'янознавства. Львів, 2004. Вип. 54, 44–60.
- Гринчишин 2004:** Гринчишин, Д. Мовознавчі розвідки І. Свенціцького на сторінках “Записок Наукового товариства імені Шевченка”. – В: Мова, література і музейництво в науковій спадщині Іларіона Свенціцького. Львів, 2004, 58–65.
- Добосевич 2004:** Добосевич, У. Іларіон Свенціцький та його “розуміння життя мови”. – В: // Мова, література і музейництво в науковій спадщині Іларіона Свенціцького. Львів, 2004, 66–72.
- Захлюпана 2006:** Захлюпана, Н. Ю. К. Редько – учений, перекладач, письменник. – В: Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів, 2006. Вип. 38. Ч. II, 182–186.
- Кравчук 1998:** Кравчук, А. Омонімія у сфері польсько-української ономастичної фразеології. – В: Матеріали міжнародної славістичної конференції пам'яті професора Костянтина Трофимовича: У 2 т. Львів, 1998. Т. 1, 357–362;
- Кравчук 1998а:** Кравчук, А. Проблеми зіставного вивчення української і польської фразеології (на матеріалі фразеологізмів з античними і біблійними власними назвами). – В: Нова педагогічна думка. Рівне, 1998. № 3, 67–70;
- Кравчук 1999:** Кравчук, А. Структурно-семантичні моделі польської й української фразеології з власними назвами: поєднання національних та інтернаціональних ознак. – В: Проблеми слов'янознавства. Львів, 1999. Вип. 50, 97–100;
- Кравчук 2000:** Кравчук, А. Власні назви у спільних моделях польської та української фразеології. – In: Prace językoznawcze. Z. 2. Olsztyn, 2000, 73–88;
- Кравчук 2000а:** Кравчук, А. Вплив просторової семантики топонімів на формування фразеологічного значення (на матеріалі українських та польських фразеологізмів з компонентом-топонімом). – В: Українське мовознавство. Вип. 22. Київ, 2000, 47–51;
- Кравчук 2003–2004:** Кравчук, А. Національне й інтернаціональне в польській та українській ономастичній фразеології. – In: Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej. Warszawa, 2003–2004, 101–109.
- Лобур 1996:** Лобур, Н. В. Культ землі в українській мові. – В: Дивослово. К., 1996. № 3, 22–23.

Лобур 1997: Лобур, Н. В. Концепт родини в українській картині світу. – В: Язык. Культура. Взаимопонимание. Материалы международной конференции. Львов, 1997, 88–90;

Моторный 1995: Моторный, В. А. Константин Константинович Трофимович. – В: Славяноведение. Москва, 1995. № 2, 119–120.

Осташ, Осташ 1996: Осташ, Л. Р., Осташ, Р. І. Власні особові імена в антропонімії Бойківщини. – В: Бойківщина. Історія та сучасність. Львів, 1996, 104–106;

Осташ, Осташ 1996а: Динаміка власних особових імен на Наддністрянщині. – В: Ономастика східних слов'ян. Тези доп. наук. семінару. Київ, 1996, 56–57;

Осташ, Осташ 1996б: Антропонімія наддніпрянського села Стриганці. – В: Українська історична та діалектна лексика. Збірник наук. праць. Вип. 3. Львів, 1996, 200–207;

Осташ, Осташ 2005: Фонетична адаптація християнських особових імен в українській мові середини XVII століття: зміни голосних у середині імені. – В: Діалектологічні студії 5: Фонетика, морфологія, словотвір. Львів, 2005, 87–94.

Осташ 2000: Осташ, Л. Р. Фонетична адаптація церковно-християнських власних особових імен в українській мові XVI ст.: початкові голосні. – В: Християнство й українська мова. Матеріали наук. конференції. Київ, 5–6 жовтня 2000 р. Львів, 2000, 362–369;

Осташ 2000а: Осташ, Л. Р. Місце слов'янських автохтонних власних особових імен у чеському і українському іменниках. – В: Наукові записки Тернопільського державного педуніверситету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мовознавство. Тернопіль, 2000. Вип. II, 96–105;

Осташ 2001: Осташ, Л. Р. Семантика основ чеських і українських власних особових імен-комполітів. – В: Наукові записки Кіровоградського державного педуніверситету ім. В. Винниченка. Вип. 37. Серія: Філологічні науки (Мовознавство). Кіровоград, 2001, 137–144;

Осташ 2001а: Осташ, Л. Р. Зіставний аналіз чеських та українських відапелятивних особових імен слов'янського автохтонного походження. – В: Іншомовні елементи в ономастиці України. Матеріали наукового семінару 12–13 вересня 2001 р. Київ, 2001, 62–75;

Осташ 2001б: Осташ, Л. Р. Слов'янські автохтонні власні особові імена апелятивного походження в чеському і українському антропоніміконах. – В: Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Українське і слов'янське мовознавство. Збірн. наук. праць. Вип. 4. Ужгород, 2001, 398–402;

Осташ 2002: Осташ, Л. Р. Автохтонні та псевдоавтохтонні власні особові імена відапелятивного походження в чехів й українців. – В: Студії з ономастики та етимології 2002. Київ, 2002, 150–158.

Осташ 2007: Осташ, Л. Р. Нові тенденції у функціонуванні власних особових імен в Україні. – In: Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze. Kraków, 2007, 159–166;

Осташ 2010: Осташ, Л. Р. Гуцульсько-наддністрянські лексичні паралелі. – В: Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. Випуск XXV–XXVI. Івано-Франківськ, 2010, 33–37;

Осташ 2011: Осташ, Л. Р. Фонетична варіантність давніх власних особових імен. – В: Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. Випуск XXIX–XXXI. Івано-Франківськ, 2011, 207–212.

Пушкар 1961: Пушкар, М. А. Називний – знахідний однини на -я (-а) в іменників

середнього роду на -ію-основ у мовах українській та словацькій. – В: Питання слов'янознавства: Матеріали першої і другої республіканських славистичних конференцій. Львів, 1961, 41–56.

Пушкар 1964: Пушкар, М. А. Дія аналогії в українському і чеському дієслові. – В: Наукова конференція, присвячена 25-річчю возз'єднання українського народу в єдиній Українській соціалістичній державі: Тези доповідей. Філологія, 12–17 жовтня 1964 р. Львів, 1964, 44–46.

Свенціцький 1913: Свенціцький, І. Бойківський говір села Бітля. – В: Записки наукового товариства імені Тараса Шевченка. Львів, 1913. Т. 114, кн. 2, 117–153.

Свенціцький 1917: Свенціцький, І. Основи науки про мову українську. К., 1917, 72.

Свенціцький 1920: Свенціцький, І. Нариси з історії української мови. Львів, 1920, 100.

Свенціцький 1948: Свенціцький, І. Нариси про мову пам'яток староруського письменства XI віку. – В: Вопросы славянского языкознания. Москва, 1948. Кн.1, 123–139.

Свенціцький 1949: Свенціцький, І. Мова Галицько-Волинського літопису. – В: Вопросы славянского языкознания. Москва, 1949. Кн.2, 123–135.

Свенціцький 1953: Свенціцький, І. Мова пам'яток письменства XIII віку із різних говіркових територій Русі. – В: Вопросы славянского языкознания. Москва, 1953. Кн. 3., 190–210.

Свенціцький 1958: Свенціцький, І. Питання про світський характер староруського письменства і його мови. – В: Питання слов'янського мовознавства. Львів, 1958. Кн. 5, 56–67.

Свенціцький 1958а: Свенціцький, І. Правопис рукописів староруської доби. – В: Питання слов'янського мовознавства. Львів, 1958. Кн. 5, 68–74.

Свенціцький 1958б: Свенціцький, І. Елементи живої народної мови в пам'ятках української літературної мови у XIV–XVII сторіччях. – В: Питання українського мовознавства. Львів, 1958. Кн. 3, 5–13.

Свенціцький 1963: Свенціцький, І. Мова староруських творів світського змісту X–XIII ст. – В: Питання слов'янського мовознавства. Львів, 1963. Кн. 7–8, 3–14.

Сокіл, Сорока 2011: Сокіл Б., Сорока, О. Українсько-болгарський розмовник і словник. Тернопіль, 2011, 249.

Сорока 2008: Сорока, О. Освоєння запозичень у болгарській та українській мовах. – In: Slavistika dnes: vlivy a kontexty. Praha, 2008, 255–264.

Терлак, Ярмолук, Панько 1994: Терлак, З. М., Ярмолук, М. О, Панько, Т. І. Українсько-болгарський розмовник. Львів, 1994, 134.

Трофимович 1960: Трофимович, К. К. Категорія особи і живих істот у лужицькій відміні в порівнянні з сусідніми слов'янськими мовами // Питання слов'янської філології. Львів, 1960. Вип. I, 52–57.

Трофимович 1960а: Трофимович, К. К. Практикум з порівняльної граматики слов'янських мов. Фонетика. Львів, 1960, 226.

Трофимович 1993: Трофимович, К. Українсько-верхньолужицький словник. Львів, 1993. Т. I (А–Й), 89.; Т. II (К–Я), 157.

Чорній 2002: Чорній, В. Львів як осередок слов'янознавства. В: Чорній, – В: Слов'янознавчі студії: статті, виступи та ювілейні матеріали. Львів, 2002, 144–150.

Шило 1961: Шило, Г. Ф. Юго-западные говоры УССР (к северу от Днестра): Автореф. Дис.....д-ра филол. наук. Львов, 1961.

Ярмолук, Лазор 1997: Ярмолук, М., Лазор, О. До перекладу прийменникових конструкцій з та на українську, болгарську, верхньолужицьку і польську мови. – В: Язык. Культура. Взаимопонимание. Материалы Международной научной конференции. Львов, 1997, 292–295.

Faßke 1993: Faßke, H. Za profesorem Konstantinom K. Trofimowičom. – In: Lětopis. Budyšin/Bautzen, 1993. Zeš. 2, 145–147.

Ольга Албул, доцент

Кафедра слов'янської філології

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, 79000

e-mail: albul.olga@gmail.com

Оксана Лазор, старший викладач

Кафедра слов'янської філології

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, 79000,

e-mail: oksanalazor@yandex.ru